

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

О.В. Грідін, канд. екон. наук, доц.

С.О. Заїка, канд. екон. наук, доц.

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Інноваційні процеси в усіх сферах суспільної діяльності мають чітко виражені специфічні риси, у той же час вони підпорядковуються загальним закономірностям розвитку, що безпосередньо стосується і сфери туризму, яка є невід'ємною частиною соціально-економічної системи держави. Враховуючи це, успішний розвиток організацій туристичного бізнесу залежить не лише від рівня якості послуг, що надаються споживачам, але й від ефективності розробки та впровадження принципово нових підходів до організації та управління бізнесом в туристичній сфері. До інноваційної діяльності в туризмі належать усі дії в рамках інноваційного процесу, включаючи: маркетингові дослідження та пошук нових споживачів; інформаційне забезпечення конкурентного середовища та споживчих властивостей товарів фірм-конкурентів; пошук інноваційних ідей і рішень, а також партнерів для реалізації та фінансування інноваційного проекту тощо [1–2].

Інновації в туристичній сфері спрямовані на [2, с. 20; 4, с. 6]: створення кардинально нового або удосконалення існуючого туристичного продукту; залучення раніше невикористовуваних туристичних ресурсів; виявлення та освоєння нових ринків збуту; використання передових технологій, зокрема ІТ, у наданні туристичних та інших послуг; впровадження сучасних форм організаційно-управлінської діяльності туристичних підприємств тощо. В індустрії туризму інновації мають низку особливостей, а саме [3, с. 75]: наявність тісної взаємодії виробників та споживачів туристичних послуг; спрямованість на постійне удосконалення взаємодії зі споживачем та максимальне задоволення запитів і вподобань клієнтів; безпосереднє залучення споживача до процесу надання послуг, відповідно до чого процес виробництва та споживання послуг відбувається одночасно тощо. На даний час туристична сфера розвиває інноваційну діяльність за трьома основними напрямками [1, с. 19; 4, с. 6]: впровадження організаційних інновацій, пов'язаних із розвитком підприємництва та туристичного бізнесу в системі та структурі управління, включаючи реорганізацію, укрупнення, об'єднання, поглинання конкуруючих суб'єктів; маркетингові

інновації, що дозволяють задовольнити потреби цільових клієнтів або залучити неохопленій на поточний момент сегмент ринку; періодичні інновації (продуктові інновації), спрямовані на зміну споживчих властивостей туристичного продукту, його позиціонування та забезпечення конкурентних переваг. Зазначимо, що на сьогодні ситуація, яка склалась в туристичній індустрії України, обумовлена рядом специфічних особливостей, зокрема: наявністю здебільшого застарілої матеріально-технічної бази; недостатньою кількістю засобів розміщення туристів; низьким розвитком окремих елементів туристичної інфраструктури; невирішеними логістичними проблемами; недостатньо розвиненою мережею закладів харчування та індустрії розваг; незадовільним станом багатьох пам'яток архітектури, історії та культури; недоліками облаштування рекреаційних зон; браком кваліфікованих спеціалістів у сфері туризму тощо. При цьому, наслідки широкомасштабної війни на території України значно загострюють вказані проблеми та здійснюють, без перебільшення, руйнівний вплив на туристичну галузь.

Отже, інноваційна діяльність у туризмі спрямована на створення нових або модифікацію існуючих продуктів, удосконалення туристичних послуг, освоєння нових цільових ринків, впровадження передових ІТ-технологій і сучасних форм організації та управління туристичною діяльністю. Розвиток туристичної індустрії на інноваційній основі сприяє створенню нових робочих місць, розвитку інфраструктури та будівництву туристичних об'єктів, реконструкції пам'яток історії, архітектури та культури, охороні природи тощо.

Список використаних джерел

1. Skudlarski J., Zaika S.O., Gridin O.V. Innovations features in tourism. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Економічні науки*. 2017. Вип. 182. С. 13-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdutsg_2017_182_4.
2. Skudlarski J., Zaika S.O., Gridin O.V. The theoretical aspect of innovation. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. Вип. 1. С. 17-24. URL: http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2016/06/apie_2016_r01_a03.pdf.
3. Жукович І.А. Інновації в туризмі: основні теоретичні та практичні аспекти. *Наука та наукознавство*. 2017. № 2. С. 69-81.
4. Романенко О.О., Яворська О.Г. Особливості інновацій в туризмі та індустрії гостинності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 8. С. 5-9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2018_8_3.